

Finanskrisen 2008 påverkan på svenska nischbankernas finansiella stabilitet

Av: Nancy Hanna och Mariam Siriani

Handledare: Maria Smolander

Södertörns Högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 hp

Företagsekonomi C | Hötterminen 2017

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM

Sammanfattning

Uppsatsens titel: Finanskrisen 2008 påverkan på svenska nischbankernas finansiella stabilitet

Seminariedatum: 2018-01-09

Kurs: Företagsekonomi C, finansiering

Författare: Mariam Siriani och Nancy Hanna

Handledare: Maria Smolander

Nyckelord: Finanskrisen, subprimelån, nischbanker, nyckeltal, soliditet, kapitaltäckningsgrad, primärkapitalrelation, kreditförlustnivå

Syfte: Syftet med studien är att studera på vilket sätt svenska nischbankernas finansiella stabilitet har påverkats av finanskrisen 2008

Metoden: Studien baseras på en kvantitativ metod där sekundärdata har samlats in från utvalda nischbankers årsredovisningar för år 2004-2014. Urvalet i studien granskar 7 nischbanker.

Resultatet: Studiens resultat tyder på att nischbankernas finansiella stabilitet påverkades i liten grad av finanskrisen 2008. Resultatet visar även att bankernas kreditförlustnivå påverkades i liten utsträckning.

Slutsats: Sammanfattningsvis kan det konstateras att nischbankernas finansiella stabilitet samt kreditförluster hade en minimal påverkan av finanskrisen.

Abstract

Title: Financial crisis 2008 impact on XX banks financial stability

Seminar date: 2018-01-09

Course: Business and administration finance

Authors: Mariam Siriani and Nancy Hanna

Supervisor: Maria Smolander

Key words: Financial crisis, subprime, key ratio,

Purpose: The purpose of this study is to show how the small banks financial stability was affected by the financial crisis 2008.

Method: The study is based on a quantitative methodology where the banks financial reports have been collected for the years 2004-2014. The selection in the study includes 7 banks.

Results: The study's result shows that the financial crisis had a small impact on the banks financial stability. The result also shows that the banks credit loss ratio was slightly affected.

Conclusion: In conclusion, it can be noted that the financial crisis has a minimal impact on the niche banks financial stability and credit losses.

Begreppslista

Blancolån - Ett privat lån utan säkerhet inga upplysningar och kreditprövningar behöver göras.

Interbankränta – Räntan som uppstår på lånen som bankerna lånar från varandra.

Lågkonjunktur - Utbudet blir större än efterfrågan.

Z-test - Test som används för kvantitativa och normalfördelade variabler.

Collateralized debt obligations (CDO) - Värdepapperna som består av riskfyllda lån i form av subprimelånen som paketeras ihop med säkrare fordringar.

Innehållsförteckning:

1. Inledning

1.1 Bakgrund

1.1.1 Finanskrisen

1.1.2 Utveckling av Finanskrisen 2008

1.1.3 Banker

1.1.4 Nischbanker

1.2 Problemdiskussion

1.3 Problemformulering

1.4 Frågeställningar

1.5 Syfte

1.6 Avgränsningar

2. Teoretisk referensram

2.1 Kreditrisk

2.1.1 Kreditbedömning

2.2 Nischbankernas strategier

2.3 Customer Relationship Management

2.4 Nyckeltal

2.4.1 Soliditet

2.4.2 Kapitaltäckningsgrad

2.4.3 Primärkapitalrelation

2.4.4 Kreditförlustnivå

2.5 Tidigare forskning

3. Metod

3.1 Metod

3.2 Forskningsansats

3.3 Datainsamling

3.4 Population och urval

3.5 Validitet

3.6 Reliabilitet

3.7 Metodkritik

3.8 Källkritik

4. Företagspresentation

5. Empiri

6. Analys

7. Diskussion

7.1 Förslag till vidare forskning

8. Slutsats

9. Referenser

10. Bilagor

1. Inledning

Detta avsnitt presenterar ämnet kortfattat och belyser studiens viktiga delar. Inledningsvis kommer det att presenteras bakgrundsinformation till studien. Vidare presenteras problemformuleringen samt syftet med studien.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Finanskris

Under de senaste decennierna har världen drabbats av flera olika kriser som har haft en påverkan på framförallt banker. "Den stora depressionen" under 1930-talet och den svenska finanskrisen under 1990-talet är några av många finansiella kriser som har utlösts i olika delar av världen (Lybeck, 2009). En finanskris kan definieras som en "allvarlig rubbning i den finansiella marknadens funktion att tillgodose likviditetsbehov och omfördela risker i ekonomin" (NE). Vad som ligger bakom dessa är oftast obekanta faktorer enligt bedömning av marknaden, dock är externa händelser ofta en vanlig orsak. Ett exempel på det är de nordiska bankkriserna under 1990-talet som orsakades av att kreditmarknaden avreglerades, vilket medförde att lånen ökade hastigt. Anledningen till det var att bankerna kunde låna ut mer pengar då Riskbanken inte längre reglerade kreditmarknaden. Följderna av det var en finanskris i Sverige, samt att ett flertal banker gick i konkurs (Barr & Pierrou, 2009).

1.1.2 Utveckling av Finanskrisen 2008

I början av 2007 bröt en kris ut i världen som visade sig vara den största finansiella krisen sedan den stora depressionen under 1930-talet. Finanskrisen 2008 började i USA på grund av lånefinansierad bostadsmarknad, de så kallade subprimelånen. Innebörden av subprimelånen var att människor med låg kreditvärdighet kunde ta lån vilket visade sig ge stora konsekvenser senare, Det ställdes inte lika höga krav på låntagarna och det gjordes inga bedömningar av deras kreditvärdighet. Bankerna hade lånat ut lån till hushållen utan att kontrollera kreditvärdigheten, vilket resulterade i att bostadslånen hade lånats ut till hushåll med låg återbetalningsförmåga. En del länders bostadsmarknader hade lånefinansierat i högre utsträckning än andra länder. I början av år 2007 motsvarade USA:s bostadslån 75 % av BNP, Storbritannien låg på 83 % och Sverige på 57 %. (Lybeck

2009). I samband med att bostadslånen ökade och människorna fick tillgång till mer pengar, ökade efterfrågan på bostäder och huspriserna höjdes (Öberg, 2009).

Med hjälp av förmånliga räntevillkor räntor kunde lånen ges och sedan kunde räntevillkoren justeras efter ett par år. Under de första åren medföljde en låg ränta med subprime lånen som sedan ökade drastiskt. Den justerbara räntan användes av många amerikanska banker. Bankerna gav en fast låg ränta till låntagarna som med tiden ändrades till en rörlig ränta vilket gjorde det svårare för låntagarna att senare betala tillbaka lånet då räntan ökade.

Dessa räntejusteringar samt olika värdepapper i form av obligationer skapade en oro bland bankerna vilket ledde till att finansbubblan började brista. Värdepapperna bestod av riskfyllda lån i form av bland annat subprimelån som paketeras ihop med säkrare fordringar, till exempel statsobligationer. Dessa kallades för CDO, collateralized debt obligations, och såldes vidare till andra finansiella aktörer globalt och spreds därmed runt till banker runt om i världen (Bäckström, 2014). På detta sätt kunde bankerna sälja av sig riskerna och skydda sig mot förlusterna som kunde uppstå i samband med de riskfyllda lånen som hade lånats ut. I och med att CDO spreds och såldes runt visste inte bankerna vilka tillgångar som inte var värda något. Detta gjorde att förtroendet mellan bankerna sjönk och handeln mellan de upphörde. När finansbubblan sprack, sjönk bostadspriserna kraftig, börserna rasade och panik utbröt på marknaden (Lybeck, 2009).

När den amerikanska investmentbanken Lehman Brother gick i konkurs spred sig finanskrisen till resten av världen. Den centrala orsaken till varför de föll ihop var på grund av subprimelånen. Kombinationen av subprimelånen och att ingen senare ville låna de kapital ledde till en konkurs. Till följd av det förlorades enorma summor pengar av både privatpersoner och företag som hade sina investeringar i Lehman Brothers.

Många banker runt om i världen hade lånat ut pengar till Lehman Brother vilket ledde till en stor oro bland bankerna då det rådde en osäkerhet kring om de skulle få tillbaka det utlånade kapitalet. I samband med att krisen spred sig globalt skapades obalans i ekonomin och världen försattes i lågkonjunktur (Öberg, 2009). Krisen resulterade till att bankerna runt om i världen skrev kreditförluster närmare 1200 miljarder dollar (Öberg, 2009). Då den amerikanska finansdepartementet inte gick in

med likviditet för att rädda Lehman Brother från konkurs skapades förtroendekris bland bankerna (EU och den globala krisen).

1.1.3 Banker

Finanskrisen ledde till att bankerna upplevde osäkerhet för eventuella kreditförluster. Det skapades en oro för att låna ut pengar till andra banker samt privatpersoner, i rädsla av att de inte skulle klara av en återbetalning. Låntagarna betalade varken ränta eller amortering på sina lån vilket ledde till kreditförluster. Kreditförlusterna innebar stora förluster för bankerna då de inte fick in det utlånade kapital och istället gick miste om pengar (återkom angående konkurs om vi har tid). Kombinationen av att inte våga låna ut mer pengar till bankerna och subprimelånen försatte bankerna i konkurs. Det blev både svårare och dyrare för bankerna att på lång sikt kunna låna pengar på den internationella marknaden. Bankerna som lånade ut placerade hellre sina resurser i säkra värdepapper. Under slutet av 2008 var kreditgivningen 47 % lägre än föregående kvartal (Bergström, 2009).

Bankerna fick en förlust på bostadsobligationer uppgående till hundratals miljarder dollar samt att värdet på nedgången av den amerikanska börsen var 8000 miljarder dollar (Bergström, 2009).

Då Sverige har en god samarbetsförmåga med resten av omvärlden och påverkas av utlandets ekonomi visade finanskrisen även en effekt i svenska banker. Sveriges konsekvens av finanskrisen var att de svenska bankernas utlåning till företag minskade. Enligt Finansinspektionen minskade utlåningstakten från 13 % till 8 % under slutet av 2008. Även deras utlåning till utlandet avtog då den minskade med 50 % under 2008. Den minskade utlåningen medförde svårigheter för svenska företag att få lån samt att det blev dyrare. Som en effekt av finanskrisen drabbades även de svenska bankerna av stora kreditförluster, uppgående till 12,5 miljarder kronor under 2008. Kreditförlusterna medförde att även avkastningen på det egna kapitalet sjönk (Bergström, 2009).

1.1.4 Småbanker

I och med att bankerna påverkades, minskade förtroendet bland kunderna för storbankerna. Missnöjet bland kunderna medförde att kundstocken för de mindre bankerna ökade då folket sökte sig vidare till andra banker. En av nischbankerna är Ica Banken som under år 2008 totalt fick 70 000 kunder nya kunder (Wisterberg, 2008).

1.2 Problemdiskussion

Som tidigare nämnts är den primära bakomliggande orsaken till finanskrisen 2008 de så kallade subprimelånen. Finanskrisen hade en stor påverkan på olika banker runt om i världen då vissa försattes i konkurs och andra banker tvångsfusionerades (Lybeck, 2009). Bankerna har påverkats olika dels beroende på bankernas storlek samt vart i världen de var placerade. I studien av Andries, A. & Ursu, S. (2016) analyserar och drar forskarna slutsatser utifrån finanskrisen och menar att småbanker visade en negativ effekt på bland annat deras finansiella resultat samt att de hade en större chans att försättas i konkurs efter krisen. Detta eftersom de större banker har en fördel när det kommer till ekonomin och kapitaliseringen i jämförelse med de mindre bankerna. Av den anledningen har storbankerna en större chans att motstå de negativa effekter som uppstår i samband med ekonomiska nedgångar. För att småbanker ska klara konkurser bättre, menar forskarna att de bör de öka sin storlek samt tillgångar, minska sina skulder och därmed stärka sitt eget kapital. Den finansiella krisen som uppstod påverkade de mindre bankernas finansiella resultat medan storbanker klarade sig bättre, möjligen på grund av deras höga kapitalisering samt större kapitalbegränsningar.

Det diskuteras även att de mindre bankerna med mindre kapital hade större finansiella problem efter krisen och hade en liten chans att motstå negativ tillväxt under krisen, jämfört med de större bankerna (Fang, Lu & Su, 2013).

Trots att studien uppvisade ett negativt resultat gällande småbanker, har en senare studie gjorts i USA som påvisar det motsatta. Forskarna *Alin Marius Andries & Silviu Gabriel Ursu* gjorde en studie om hur amerikanska banker har påverkats av finanskrisen. Resultatet visade att småbankerna inte har påverkats i samma stora utsträckning som storbankerna. Anledningen till det var att kostnaden var mindre

bland banker som hade mindre kapital samt att de uppvisade ett bättre finansiellt resultat efter krisen. Forskarna förklarar att den ekonomiska krisen påverkade låntagarnas kapacitet att betala tillbaka lån vilket tvingade bankerna att göra avsättningar för kreditförluster. De menar att de större bankerna påverkades mer av kreditförlusterna i jämförelse med de mindre bankerna och fick större kostnader (Andries & Ursu, 2016). Dock gick många amerikanska småbanker i konkurs. En av dem var Centennial Bank som gick i konkurs under år 2008. Precis som andra banker, lånade Centennial Bank ut pengar till låntagare utan att säkerställa deras kreditvärdighet. En annan anledning till Centennial banks misslyckande var att de inte kunde hantera riskerna som uppstod till följd av deras satsning i ADC lån (Ogden & Utah 2010).

I Schweiz har det gjorts en studie av *Andreas Dietricha och Gabrielle Wanzenriedb* för att se hur de schweiziska bankerna klarade sig efter krisen. Det diskuteras olika faktorer som ligger bakom hur väl bankerna har presterat, därav ett av de beror på bankernas storlek. Genom att analysera 453 kommersiella banker intäkter i förhållande till den totala inkomsten har forskarna dragit slutsatser om att de mindre schweiziska bankerna var mer lönsamma än de större bankerna under krisen. (Dietricha & Wanzenriedb, 2010).

I Sverige påverkades de svenska storbankerna negativt vilket resulterade att kunderna tappade förtroende för dem och interbankräntan ökade. Följderna blev att många kunder upptäckte att det fanns andra alternativ när det kom till val av banker. Detta innebar att kunderna valde att byta bank till små banker eftersom deras förtroende ökade för de. Många banker utnyttjade möjligheten att locka till sig kunder då kunderna tappade förtroende för storbankerna. En av dessa banker är Ikano bank som använde sig av olika knep för att utnyttja storbankernas nedgång. Bland annat gick de ut med en kampanj där de tog avstånd från storbankernas instabila fordringar. Detta gjorde att många sparkunder lockades av kampanjen och därmed bytte till Ikano bank, vilket bidrog till att deras kundstock ökade flertalet procent (Wisterberg, 2008).

1.3 Problemformulering

Utifrån ovanstående presentation ämnar studien att undersöka på vilket sätt nischbankernas finansiella stabilitet har påverkats av finanskrisen 2008. Studiens fokus ligger på att undersöka och jämföra nischbankernas finansiella stabilitet innan, under samt efter krisen.

1.4 Frågeställningar

1. Hur har nischbankernas finansiella stabilitet påverkats av Finanskrisen 2008, utifrån nischbankernas kapital?

2. Hur har nischbankernas kreditförluster påverkats av Finanskrisen 2008?

1.5 Syfte

Syftet med denna studie är att studera på vilket sätt svenska nischbankernas finansiella stabilitet har påverkats av finanskrisen 2008

1.6 Avgränsningar

Studien kommer enbart fokusera på en bransch, finansbranschen, där svenska nischbanker kommer representera studien. Kraven för de utvalda bankerna är att de ska ha en publicerad årsredovisning från perioden 2004 till och med 2014. De bankerna som har inkluderats i denna studie är enbart de svenska nischbanker som har varit verksamma under finanskrisen 2008.

2. Teoretisk referensram

I följande kapitel beskrivs de teorier och modeller som studien utgår från.

Avslutningsvis beskrivs tidigare forskning inom området.

2.1 Risker

Banker kan utsättas för olika typer av risker som kan avläsas i bankernas finansiella rapporter. De fundamentala riskerna är: kreditrisk, likviditetsrisk, ränterisk, operationell risk och risk för insolvens (Grier, 2007).

Likviditetsrisk kan definieras som risken som uppstår när likvida medel konverteras till pengar och en kapitalförlust kan ske. Likviditetsrisk kännetecknas av att banker har svårigheter att anskaffa likviditet. Bankerna har utsatts för en stor likviditetsrisk när de inte har några inkomstkällor samt när de inte kan förvänta sig nya lån eller insättningar. När bankerna är i behov av likviditet, kan de antingen sälja av sina tillgångar eller låna medel från andra banker. Risken för insolvens påverkas av i hur stor utsträckning bankerna kan hantera resterande risker. Detta avgörs av hur mycket kapital banken har för att täcka de förluster som kan uppstå, innan det blir insolvent. Operationell risk avser förlusterna som drabbar bankerna till följd av att verksamheten har drabbats av fusk. Det kan t.ex. vara misstag som personalen begår eller eventuella brott (Grier, 2007).

Kreditrisk kan definieras som att motparten inte kan fullgöra sina finansiella förpliktelser, vilket innebär en förlust för banken. Dessa förluster kan resultera i enorma finansiella problem för bankerna då låntagarna inte återbetalar sina skulder och lån. Alla former av krediter, till exempel obligationer, innebär en risk där låntagaren inte har möjlighet att uppfylla sina förpliktelser som avtalat, däribland betala amortering och ränta på lån. Banker kan beräkna den totala kreditrisken genom olika metoder, bland annat Basel II:s schablonmetod (Broome, 1988).

Kreditrisken genom olika metoder, bland annat Basel II:s schablonmetod (Broome, 1988). Schablonmetoden är en mer risktålig metod som används vid beräkning av kapitaltäckningskravet för bland annat kreditrisk (Lind, 2005).

Kreditrisken kan aldrig försvinna utan det finns alltid en risk att den uppstår. Dock kan risken minskas genom att göra en kreditbedömning av låntagaren (Broome, 1988).

2.1.1 Kreditbedömning

En metod både banker och företag använder sig vid kreditbedömningar är kreditupplysning. Det är en form av en bedömning som görs på både privatpersoner och banker. Det kan göras genom olika databaser, bland annat Upplysningscentralen som bistår med information rörande företag samt privatpersoner angående deras inkomst, betalningsanmärkningar, med mera. Denna information kommer från svenska myndigheter (Green, 1997).

Kreditbedömning är en viktig procedur för bankerna, i och med att en stor del av deras tillgångar består av krediter. Med andra ord är det väsentligt för bankerna att undersöka om låntagaren har möjlighet att betala tillbaka skulderna på lånen (Green, 1997). Då bankerna ger ut lån till andra företag eller privatpersoner görs en kreditbedömning som baseras på ett antal kriterier. Det kan bland annat vara en helhetsbedömning av ett företag, om det finns risk för företaget att försättas i konkurs eller att analysera ett företags siffermaterial. Ett av stegen är företagsanalys som innebär att bankerna bedömer företagets finansiella verksamhet för att se om det har möjlighet att betala tillbaka lån eller räntor och amorteringar som kan tillkomma på lånet. Den finansiella verksamhet som tas hänsyn till är företagets ekonomi samt relevanta nyckeltal från balans- och resultaträkningen (Broome 1998).

Bankerna tar även hänsyn till icke- finansiell information som är mindre konkret. Det kan handla om bakgrundskontroller som bankerna utför, t.ex. hur trovärdig ägarna anses vara (Andersson, 2001).

En avgörande punkt vid analys av företags kreditvärdighet är att analysera väsentliga poster i deras årsredovisningar. De posterna är relaterade till hur företagets intjänings- och finansiella stabilitet ser ut samt hur försäljningen ser ut längre fram. Några viktiga nyckeltal som mäts är bland annat soliditet och likviditet där man utifrån de kan utläsa företagets finansiella ställning. Årsredovisningar är en väsentlig punkt vid kreditbedömningar. På grund av detta brukar företagen upplysa det information som efterfrågas då bankerna får en bättre inblick i företaget (Andersson, 2001).

Betalningsanmärkningar är ett sätt att se om en person har en anmärkning i registret. Det kan man få då man har dröjt med sina räkningar eller inte betalat de. Betalningsanmärkningar kan innebära att det blir svårare för personen att få lån,

eftersom personen inte anses vara finansiellt solvent och trovärdig. En betalningsanmärkning försvinner efter 3 år för en privatperson och 5 år för ett företag (Inkomstupplysning, 2009).

2.2 Nischbankernas strategier

Det finns mindre banker i marknaden som specialiserar sig inom ett visst område. Dessa banker kan kallas för nischbanker. Nischbankerna fokuserar på privatkunder eller riktar in sig på ett smalare utbud av tjänster i jämförelse med de större bankerna, det kan till exempel vara lån eller värdepappershandel. Vissa nischbanker väljer att inte öppna egna kontor då de väljer att skapa en relation till sina kunder och erbjuda banktjänster genom telefon eller nätet (Bankföreningen, 2017).

En av nischbankernas allra största dragningskraft är det faktum att de erbjuder en högre sparränta än de stora bankerna och likt storbankerna inkluderas insättningsgarantin, kunden behöver inte känna obehag för att förlora sina pengar vid en eventuell bankkonkurs. Detta gynnar i sin tur nischbankerna eftersom de är beroende av sina kunder. En undersökning gjord av SBAB bank från 2012 visar att hela 75% av storbankerna visar ett minskat gap till de mindre bankerna vilket indikerar på att värvningar av kunder lyckats genom denna strategi (SBAB, 2012).

En annan strategi som nischade banker kan använda sig av är att erbjuda blacolån, det vill säga lån utan säkerhet. En bank som erbjuder detta är Nordax som är bland de större bankerna när det kommer till nischade banker, där cirka 11 miljarder kronor har lånats ut. Efterfrågan på privatlån har gjort det lättare för nischbanker att etablera sig på marknaden med hjälp av denna strategi eftersom banken kan ta ut höga räntor (Svensson, 2016)

Strategin som utövas av nischbankerna är en så kallad nischstrategi, vilket innebär att en bank erbjuder exklusiva produkter eller tjänster som är fokuserade på kundernas behov (Bankföreningen 2017). Nischbankernas vinstmarginaler ökar då de anpassar sina produkter efter vad kunderna vill ha. (Kotler, 1989). Dock kan nischbankerna uppleva problem då kundernas krav ändras fortlöpande vilket innebär att det kan bli svårt att behålla sin "marknadsposition" på marknaden.

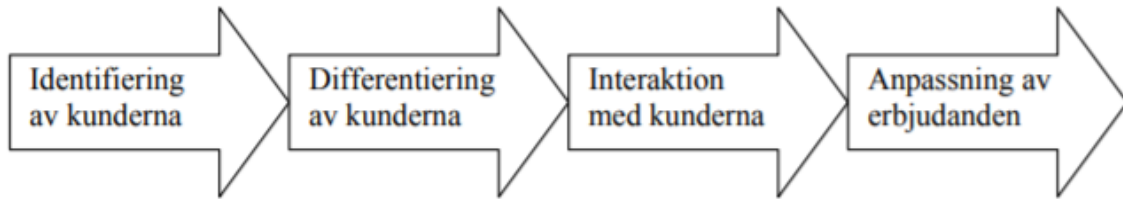
Nischbankernas strategi medför även fördelar för de då det kan resultera att deras försäljning ökas och även en ökning av deras marknadsandelar (Toften & Hammervall 2013).

2.3 Customer Relationship Management

Nischbanker väljer att fokusera på kunder genom att bilda långsiktiga relationer med de. Det kan förklaras genom begreppet Consumer Relationship Management som går ut på att bilda långsiktiga relationer med kunder. Utgångspunkten ligger i att skapa nära relationer med lojala kunder. Nyckeln till lojala kunder är dels att anpassa sig efter kundernas individuella behov och erbjuda de produkter och tjänster som de behöver. Dock är det viktigt att ta hänsyn till att deras behov ändras över tiden så det är viktigt att vara uppdaterad. Genom deras individuella behov anpassar bankerna sig genom bland annat pris, tjänster och produkter (Kumar, 2010). En viktig komponent är att ha lojala kunder och det är det bankerna strävar mot. Lojala kunder medför att kunderna kommer att fortsätta köpa produkter och tjänster i framtiden. Peppers, Rogers & Dorf, 1999).

Nischbanker använder sig av olika metoder för att öka inlåningen från kunder. Det kan ske genom "cross-selling" vilket innebär att bankerna lockar till sig kunder från andra banker och försöker få dem att köpa deras produkter och tjänster. I denna metod är långsiktiga relationer väsentligt då ju längre bankerna har kunderna hos de, ju fler produkter och tjänster kommer att köpas. Genom detta sätt kommer kunderna känna sig fästa till banken vilket innebär att det finns en liten chans att kunderna kommer att byta bank. CMR leder till en ökad up-selling som betyder att kunden lockas till att använda samma bank till olika tjänster. Om kunden använder tjänsterna och har behov av det leder de oftast till att kunden stannar i samma bank (Payne, Ryals, Maklan & Peppard, 2007).

Det finns fyra steg som bankerna kan utnyttja:

2.4 Nyckeltal

Ett centralt begrepp i denna uppsats är nyckeltal eftersom nyckeltalen är grunden för beräkningarna i resultatet. Med nyckeltal menas den finansiella informationen om ett företag som med hjälp av analys och beräkningar av företagets årsredovisning kan tas fram. Ett företag kan genom analys av nyckeltalen se var de står ekonomiskt och därigenom kunna jämföra sin ekonomiska ställning med andra företag. Nyckeltalen väljs beroende på vad som ska mätas, vilken bransch det är inom etc. Ändamålet med användningen är att företag ska kunna diagnostisera olika situationer, ha kontroll över situationer samt att kunna förbereda för framtida situationer på ett produktivt vis samt att kunna mäta tillståndet över en längre period (Wolters, 2016)

Under en längre period har nyckeltal från balans- och resultaträkning använd för att få en översiktlig bild av både banker och företags finansiella ställning. Genom nyckeltalen kan man få en bild av bland annat bankernas betalningsförmåga och lönsamhet etc. Dock menar Rundfelt att det finns nackdelar med att utgå från nyckeltalen då definitionerna skiljer sig åt mellan företag och banker. Det medför att man får tvivelaktiga resultat då man ska jämföra företag med varandra och även banker. Nyckeltalen ger istället en rättvisare bild då man jämför ett företag eller en banks utveckling mellan dess år. Rundfelt menar även att företag och banker publicerar nyckeltalen utan att redovisa hur beräkningarna har gjorts (Rundfelt, ÅR). Engström stödjer Rundfelts resonemang och menar att jämförandet av företag kan ge missvisande resultat då alla företag är unika (Engström, 2002).

Loth tar upp problematiken med företagens finansiella rapporter då siffrorna kan vinklas i rapporterna. Loth menar att det behövs en noggrann och ärlig ledning som i sin tur ska kontrolleras av stränga revisorer. På så sätt kan företagens finansiella rapporter motsvara deras verkliga ställning (Loth, 2007).

2.4.1 Soliditet

Nyckeltalet soliditet beräknas med följande formel;

$$\text{Soliditet} = \text{Justerat eget kapital} \div \text{Totalt kapital}$$

Soliditet avser att mäta bankens finansiella stabilitet på lång sikt och utifrån nyckeltalet kan bankens stabilitet utläsas. Med hjälp av nyckeltalet kan man mäta det totala kapitalet i förhållande till det justerade egna kapitalet. Om det egna kapitalet växer snabbare än skulderna tyder det på ett bättre resultat på soliditeten.

Om ett företag har en hög soliditet finns det större chans för banker att överleva en finanskris. Genom att studera bankernas soliditet får man en uppfattning om hur deras överlevnadsförmåga såg ut perioderna under krisen samt hur den har påverkats (Kluwer, 2016).

Forskaren Grier menar att soliditeten är ett bra mått att tillämpa för att mäta bankernas långsiktiga finansiella stabilitet. Detta eftersom det endast krävs en kortfattad inblick på bankernas balansräkning. Dock menar Grier att nackdelen med användningen av soliditet är att banker som är statligt ägda uppvisar lågt kapital. Det beror på att de statligt ägda bankerna får stöd från centralbanker eller regeringen. Grier menar även att soliditeten inte tar hänsyn till andra källor som en bank kan ha tillgång till, till exempel efterställd skuld (Grier, 2007). I en svensk studie har Stefan Engström analyserat de nyckeltal som anses vara användbara för att bedöma framtida finansiella stabilitet. De nyckeltal som tas upp i studien är bland annat kassalikviditet och soliditet (Engström, 2002)

Det finns ett antal forskare som har använt sig av soliditet för att mäta hur sannolikt det är att ett företag eller en bank kommer att försättas i konkurs. Ett exempel är William H Beaver som använde sig av olika nyckeltal för att förutspå konkurs, däribland soliditet (Beaver, 1996).

2.4.2 Kapitaltäckningsgrad

Kapitaltäckningsgraden kan beräknas genom följande formel:

$$\text{Kapitaltäckningsgraden} = \frac{\text{Kapitalbasen}}{\text{Marknadsrisk} + \text{Operativ Risk} + \text{Kreditrisk}}$$

Genom kapitaltäckningsgraden kan bankernas stabilitet utläsas. Nyckeltalet mäter hur stor buffert bankerna ska ha för att kunna motstå risker.

Kapitalbasen, som används för att räkna ut nyckeltalet, utgörs av halva bankernas företagslån samt halva bankernas egna kapital. Kapitalbasen är det som drabbas när banker utsätts för förluster och därmed påverkas kapitaltäckningsgraden. Detta eftersom förlusterna som uppstår måste bland annat täckas av bankernas egna kapital (Aktiespararnas Aktieskola, 1998).

Kapitaltäckningsgraden har bestämts av regelverket Basel som reglerar det och det har bestämts att kapitaltäckningsgraden för en bank ska uppgå till 8 %. Syftet med det är dels för att bankerna ska vara stabila. Trots att Basel påstår att det är viktigaste nyckeltalet för att utläsa stabiliteten i banksystem så finns det vissa forskare som hävdar att det uppstår problematik gentemot det. En forskare som kritiserar det är Haldane (2009) som påstår att måttet inte tar upp problemkrediter och därmed ger en överskattning på de förluster som tas upp. I studien som är gjorts av Chiak och Poghosyan diskuteras det att det finns andra aspekter än kapitaltäckningsgraden som bör tas upp när bankernas stabilitet mäts. Chiak och Poghosyan menar att endast mäta kapitaltäckningsgraden för att avläsa bankernas stabilitet ger ingen rättvis bild. Vid mätningen bör även tillgångarnas kvalitet och vinst hos en bank tas upp (Chiak och Poghosyan, 2009)

2.4.3 Primärkapitalrelation

Primärkapitalrelationen beräknas genom nedanstående formel:

$$\text{Primärkapitalrelation} = \frac{\text{Primärkapital}}{\text{Marknadsrisk} + \text{Operativ risk} + \text{Kreditrisk}}$$

Genom primärkapitalrelationen kan bankernas stabilitet räknas ut. Dock är måttet relaterad till regelverket Basel. Storleken på talet primärkapitalrelationen ska uppgå till beror på vilket regelverk de är beräknade på hur övergångsreglerna beaktas. Av den anledningen kan man få olika resultat på samma bank då det kan räknas ut på olika sätt (Aktiespararnas Aktieskola 1998).

I studien av Christian, Moffit och Suberly (2008) beskrivs och undersöks flertalet jämförande nyckeltal. Studien utgår från att nyckeltalen kategoriseras i storlek och tillväxt, låneexponering, kapitaltäckning, kvalitet på tillgångarna och lönsamhet (Christian et al, 2008). Det som undersöks brukar vara primärkapital och soliditet då de har en stor inverkan på bankernas finansiella stabilitet.

2.4.4 Kreditförlustnivå

Bankernas kreditförlustnivå kan beräknas genom nedanstående formel:

$$\text{Kreditförluster/Totalt utlåning} \times 100 = \text{Kreditförlust nivån}$$

Kreditförlustnivå innebär att bankerna inte får tillbaka de utlånade pengarna. Det som händer är att kunderna inte klarar av att betala av sitt lån då det ingår avgifter som bland annat amortering och ränta. Genom kreditförlusterna kan man räkna ut bankernas kredit kvalitet. Det gör man genom att kreditförluster delas med bankernas totala utlåning. Det är större chans att kreditförluster uppkommer av ett pågående lågkonjunktur. När företagen drabbas av lågkonjunktur får de in mindre intäkter vilket leder till att de inte har tillräckligt med kapital för att betala tillbaka sina skulder till baken (Aktiespararnas Aktieskola 1998).

Engström hävdar att försiktighet bör beaktas då man bedömer bankerna utifrån deras kreditförlustnivå. Detta eftersom bankerna definierar kreditförlustnivån olika genom åren vilket kan skapa en förvirring bland användarna. Engström tar även upp bristen med att kreditförlustnivån inte är uträknade då de kan redovisas som konstaterade eller befarade. Det kan medföra att det dras felaktiga slutsatser gällande bankernas finansiella ställning (Engström, 2002).

Wagner stödjer Engströms resonemang genom att ta upp nackdelarna med kreditförlustnivå. Wagner poängterar att eftersom banker brukar redovisa endast befarade kreditförluster kan det ge missvisande resultat. Detta eftersom det finns risk att bankernas subjektiva bedömning av kreditförluster kan leda till att de manipulerar siffrorna genom att sänka eller höja kreditförlusterna i årsredovisningarna (Wagner, 2007).

2.5 Tidigare forskning

Ett flertal studier har gjorts på hur bankerna har påverkats av finanskrisen 2008, främst rörande storbanker. År 2013 forskade *Hao Fang, Yang-Cheng Lu & Chi-Wei* om hur subprime-krisen hade för påverkan på de amerikanska bankerna. I studien framgår det att de större kommersiella bankerna har större möjlighet att motstå finansiella risker jämfört med de mindre bankerna. Forskarna har undersökt 200 amerikanska bankerna och använt sig av de s.k. Z-test och F-test för att mäta de olika effekterna av krisen. Testerna används för att mäta medelvärdet mellan två populationer (Fang, Lu & Su, 2010).

Ytterligare en studie gjordes år 2016 av *Alin Marius Andries & Silviu Gabriel Ursu* där de mätte effekterna på de europeiska bankerna. Forskarna kom fram till att bankerna påverkades beroende på vilket land de var placerade i. För banker som tillhörde EU visade sig krisen ha en positiv effekt på dess kostnader. Offentliga banker, stora banker samt banker som har varit gamla EU medlemmar påverkades negativt när det kom till kostnadseffektiviteten (Andries & Silviu, Ursus, 2016).

Olika studier har gjorts i olika länder som en effekt av finanskrisen 2008. *Andreas Dietricha och Gabrielle Wanzenriedb* har gjort en studie i Schweiz där de har jämfört banker med varandra för att se hur de har presterat under finanskrisen och de bakomliggande orsakerna. Resultatet visade att de schweiziska bankerna var mer lönsamma än de större bankerna under krisen (Dietricha & Wanzenriedb, 2010).

3. Metod

I följande kapitel beskrivs det metodval som studien utgår från. Därefter beskrivs kort den forskningsansats som har valts till denna studie samt en mer djupgående beskrivning om hur författarna har gått tillväga.

3.1 Metod

Företagsekonomiska undersökningsmetoder baserar sig vanligtvis på kvalitativa eller kvantitativa metoder (Denscombe, 2014) och denna uppsats baseras på kvantitativ metod. Skillnaden mellan de två metoderna är att inom kvalitativ metod ligger fokus på respondenternas utförliga subjektiva beskrivningar om ett fenomen, medan kvantitativ metod fokuserar mer på siffror och objektiva beskrivningar, exempelvis de årsredovisningar som utgör underlaget för denna studie (ibid.). Numeriska data i dessa årsredovisningar skapas genom att kvalitativa data i form av affärshändelser omvandlas till siffror och kvantifierbara enheter (Denscombe, 2009).

Trots att kvantitativa data på detta sätt kan ha sitt ursprung i kvalitativa data poängteras det att denna studie grundar sig på kvantitativ metod, eftersom studien enbart utgår från siffror i årsredovisningar. Detta metodval gör det möjligt att undersöka ett större antal banker. Genom detta metodval vilar forskningsmaterialet på sekundärdata, då studien bygger på vetenskapliga artiklar och bankers årsredovisningar (Svenning, 2003). Närmare bestämt har insamlade data skett i form av årsredovisningar från år 2004 till och med 2014, för att täcka in tiden före, under och efter finanskrisen år 2008. Utifrån årsredovisningar har nyckeltal valts ut som anses vara relevanta för att besvara studiens frågeställningar.

3.2 Forskningsansats

Deduktion och induktion är två vanliga metoder som tillämpas i studier för att analysera hur empiri relaterar till teori (Saunders, Lewis & Thornhill, 2007).

Denna studie utgår från ett deduktivt perspektiv. Det innebär att studien utgår från framtagna teorier som redan har testats genom en empirisk undersökning. Därefter prövas uppsatsens empiriska material mot dessa teorier. Utvalda nyckeltal från årsredovisningar har därför analyserats för att genom teorierna kunna dra slutsatser om hur olika banker drabbades av finanskrisen.

3.3 Datainsamling

Den kvantitativa insamlingen baseras på sekundärdata, vilket innebär att informationen redan finns tillgänglig i facklitteratur och artiklar, och har sammanställts av andra forskare (Svenning, 2003). Teorierna som valts ut för denna studie har alltså inhämtats från litteratur. De utvalda bankernas finansiella rapporter har samlats in från databasen Retriever Business samt respektive banks hemsida. Därefter valde de nyckeltal som är relevanta för denna studie. Årsredovisningar för bankerna samlades in för åren 2004-2014. Insamlade data matades in i Excel och användes sedan för att beräkna de utvalda nyckeltalen.

3.4 Population och urval

En population innefattar alla enheter som är inkluderade i ett särskilt undersökningsområde (Denscombe, 2009). Populationen i denna studie omfattas av alla svenska nischbanker, så som de anges i Finansinspektionens hemsida (Finansinspektionen, 2017). Med andra ord har samtliga enheter i populationen valts ut. Närmare bestämt har sju svenska nischbanker valts ut. Anledningen till att alla svenska nischbanker ingår i urvalet är att bidra till en mer fullständig bild av uppsatsens forskningsfrågor, och dessutom få mindre snedvridna forskningsresultat. Eftersom hela populationen ingår i undersökningen kan sju banker anses vara ett tillräckligt urval, trots att det är en kvantitativ studie (Denscombe, 2009).

3.5 Validitet

Validitet handlar om den valda metoden undersöker det den är avsedd att undersöka. För att få en hög validitet lades därför stor omsorg på att formulera frågor som verkligen fångar uppsatsens syfte och frågeställningar. En kvantitativ metod kan vara att föredra för att öka en studies validitet (Denscombe, 2014). Det bidrar till att

denna uppsats får ökad validitet genom valet av en kvantitativ forskningsmetod i form av tidigare årsredovisningar, där nyckeltalen noggrant valts ut för att ge en klar bild över nischbankernas finansiella situation. Slumpmässiga urval kan ge en minskad validitet på grund av höga svarsbortfall (Svenning, 2003). Av denna anledning vilar uppsatsen istället på ett målstyrt urval som baseras på nischbanker som är mest relevanta för uppsatsens syfte (Larsen, 2012).

3.6 Reliabilitet

Reliabilitet kan definieras som hur tillförlitligt testet är. Närmare bestämt skulle denna uppsats anses ha hög reliabilitet om den ger samma resultat när den upprepas vid fler tillfällen av andra forskare (Kvale & Brinkmann, 2009). Man kan tänka sig att det kan finnas ett problem med uppsatsens reliabilitet på det sätt att studien utgår från sekundärdata i form av bankers årsredovisningar, där siffrorna i de publicerade årsredovisningar eventuellt är vinklade av bankernas tjänstemän som vill uppvisa ett bättre resultat. Av denna anledning iaktogs stor försiktighet vid bedömningarna utifrån årsredovisningarna.

Studiens reliabilitet ökar genom att samtliga relevanta nischbanker ingår i analysurvalet av studien (Denscombe, 2009). Med andra ord finns inget svarsbortfall och hela populationen ingår i urvalet. Vid tolkningen av årsredovisningarna och i beräkningarna av nyckeltalen iaktogs stor försiktighet, vilket även det borde bidra till en god reliabilitet (Kvale & Brinkmann, 2009).

3.7 Metodkritik

Som tidigare nämnts har studien utgått från en kvantitativ forskningsmetod, bestående av årsredovisningar för år 2004 till och med 2014 i syfte att kunna besvara studiens frågeställningar, vilket har bidragit till en samlad och strukturerad önskan om en aningen ytlig bild av nischbankerna. Användningen av en kvalitativ metod hade bidragit till en mer detaljerad och djupgående insikt hur de specifika bankerna har påverkats av finanskrisen. Exempelvis skulle kvalitativa intervjuer med personer som arbetar och arbetade i dessa banker under finanskrisens gång ge en tydligare och mer nyanserad bild av uppsatsens frågeställningar. Trots detta bortsåg studien från

den kvalitativa metoden, eftersom det finns nackdelar med den. Inte minst tenderar kvalitativa intervjuer att resultera i icke-standardiserade svar. Dessutom kan intervjuareffekten ytterligare snedvrída forskningsresultaten. En kvalitativ studie skulle även medföra ett mindre urval som inte representerar hela populationer, eftersom enbart ett mindre antal banker hade deltagit i undersökningen.

I en situation med mer tid och resurser hade en kombination av kvantitativ och kvalitativ metod kunnat vara optimal, där den kvantitativa metoden kompletterar den kvalitativa. Denna kombinationen hade gjort det möjligt för oss att strukturera insamlade kvantitativa data och genom en kvalitativ intervjugranskning få en nyanserad bild av nischbankerna inom denna struktur, vilket lär ha bidragit till ett resultat med högre validitet och reliabilitet (Denscombe, 2009).

3.8 Källkritik

Vid val av källor har studien utgått av 4 kritiserer som anses vara avgörande för kvaliteten av en källa (Thuren, 2013). Dessa 4 punkter är följande:

Äkthet: Genom äkthet kan den framtagna källan mätas ifall den är original. Om källan är äkta kan den inte falsifiera resultatet d.v.s. källan speglar sanningen (Thuren, 2013).

I denna studie har sekundärdata använts i form av vetenskapliga artiklar, internetkällor, böcker samt årsredovisningar för respektive bank. Det kan anses vara mindre pålitligt i jämförelse med primärdata då källan kan vara opartiskt och vinklad. Dock kan användningen av vetenskapliga artiklar ha en hög trovärdighet och vetenskaplighet, dels eftersom de flesta av dem har Peer Review-status och dels eftersom ett flertal artiklar inom samma forskningsområde granskades och presenterade mycket liknande information. Det innebär att det inte finns några större oklarheter eller meningsskiljaktigheter mellan artikelkällorna i uppsatsen.

Tidssamband: Tidssträckan som skiljer sig från den dag informationen framtoqs avgör hur trovärdig källan är. Om en lång tid har passerat anses källan vara mer tvivelaktig (Thuren 2013). Vid framtagandet av vetenskapliga artiklar och studier har aktualiteten legat i åtanke. Fokuset har främst legat i välja ut studier som har utförts nära finanskrisen då de anses vara mest trovärdiga. Detta eftersom det

finns risk att felaktiga detaljer och information kan ha lagts på ju längre tid från finanskrisen det har passerat. Dock har det inte alltid varit möjligt och artiklarna har § därför även valts utifrån väsentligheten.

Oberoende: En källa anses vara mer trovärdig om den inte är beroende av andra källor i form av till exempel refererat av en annan källa (Thuren 2013). För att bekräfta oberoendet av de utvalda källorna har den utvalda datan bearbetats noggrant. Under uppsatsens gång har det även undvikits användandet av andrahandskällor, med anledning till att det kan anses vara vilseledande. Exempelvis har fokus legat på att främst välja ut årsredovisningar från ursprungskällan, d.v.s. från respektive banks hemsida. Detta för att undvika att källan är beroende av en annan och därmed risk för annorlunda information. Dock har det inte alltid varit möjligt och även databasen Retriever Business har använts.

Tendensfrihet: Källan ska inte vara beroende av någons personliga intressen som kan missleda läsarens verklighetsbild (Thuren 2013). För att undvika källor där skribenterna möjligtvis kan vara partiska har olika källor undersökts för att försöka hitta ett samband med de. Källorna har även bearbetats noggrant för att undvika missvisande information som kan ge en påverkan på studien. Däremot har vissa källor ansetts vara mer trovärdiga än andra. Exempelvis Finansinspektionen som är en statlig myndighet.

Studiens insamlade data i form av årsredovisningar kan anses ha en relativt hög tillförlitlighet genom att alla dessa baseras på samma struktur och regelsystem för hur årsredovisningar ska formuleras. Data som samlats in från årsredovisningarna från år 2004 – 2014 har därför varit stommen för uppsatsen. Samtidigt kan tillförlitligheten och trovärdigheten för dessa insamlade data betraktas ur flertalet synvinklar. Exempelvis kanske revisorerna påverkas av bankerna att i någon mån vinkla siffrorna för att presentera ett högt årsresultat, vilket kan minska studiens tillförlitlighet (Loth, 2007). Dock finns det risk att förtroendet bland allmänheten minskar för respektive bank vid vinklandet av siffror. Däremot formuleras årsredovisningarna utifrån ett väl inövat och kontrollerat revisorssystem inför banker, som är publika och granskas av många individer (ibid.).

4. Företagspresentation

4.1 De utvalda nischbankerna

Avanza

Denna bank har sedan 2001 nischat sig som en nätbank för sparande och placeringar för privatkunder (Avanza.se, 2018). Banken har låga kundavgifter och hög kundservice med ett ovanligt stort utbud även för småkunder, vilket gjort den till en bank med mycket hög kundnöjdhet (Blomén, 2010).

Collector Bank

Collector nischer sig som en innovativ, digital nischbank som erbjuder finansieringslösningar för privat- och företagskunder (Fjällborg, 2016). Bolaget grundades som ett kreditbolag 1999 och är verksamt i Sverige, Norge och Finland. Privatsidan innefattar sparkonto och kreditlösningar som privatlån, kreditkort och digitala finansprodukter. Företagssidan omfattar företagsfinansiering, betallösningar för e-handel och butik, factoring, tillväxtlån och e-handlarlån, fastighetskrediter och inkassoverksamhet, samt finansierar startups inom FinTech för att utveckla nya digitala produkter och tekniska lösningar (Collector.se, 2018).

Forex Bank

Forex förknippas med resor och valutaförsäljning och är en av de större nischbankerna i Sverige och har 118 bankbutiker i de nordiska länderna (Wande, 2017). Sedan 2003, när FOREX fick tillstånd att driva bankrörelse i Sverige och förvandlades till FOREX Bank, erbjuder denna nischbank ut- och inlåning, kassaservice, betalningsförmedling, bankkort, samt betal- och kreditkort (Forex.se, 2018) med huvudfokus på privatkunder.

Ikano Bank

Ikanobanken grundades 1995 av IKEA-grundaren Kamprad och har idag 600 medarbetare med verksamhet i åtta europeiska länder (SvD, 2017; Ikano.se, 2018). Denna nischbank, som sköter sina kundkontakter i huvudsak via Internet, erbjuder grundläggande banktjänster som inlåning och utlåning samt bolån för privatkunder, samt finansiella tjänster för företag i form av bilköpslån och betalningslösningar för detaljhandelsföretag (Ikano.se, 2018).

Länsförsäkringar Bank

Länsförsäkringars bank erbjuder sig som heltäckande inom bank och försäkringar, med ett brett utbud för privatpersoner, företag och lantbrukare (Dagens Industri, 2017). Det grundades 1996 och är idag Sveriges femte största privatbank med 378 000 kunder och en marknadsandel på nära 5 %, som ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB (Länsförsäkringar.se, 2018). Därför är denna bank Sveriges kanske största nischbank, och fokuserar sin service främst till sina 3,7 miljoner privatkunder i länsförsäkringsgruppen, varav 2,2 miljoner är boendeförsäkringskunder, samt lantbruks- och småföretagskunder. Liksom Avanza har denna bank haft en hög kundnöjdhet bland privatkunder (SKI, 2016).

Marginalen Bank

Sedan Marginalen grundades under 90-talet har denna bank nischat sig genom att erbjuda okomplicerade produkter och tjänster, med fokus på trygghet, säkerhet och lönsamhet (Marginalen.se, 2018). Marginalen Bank har cirka 300 anställda i Sverige med ungefär 300 000 kunder och siktar på att nå ut till den breda massan av privatkunder. Så många människor som möjligt ska få tillgång till enkla och tydliga finansiella produkter. Marginalen erbjuder även kreditkort med försäkringar. På företagssidan erbjuder banken finansiella och administrativa tjänster, hjälper till med fakturafinansiering, leasing, företagslån och avbetalningstjänster (Marginalen.se, 2018). Denna bank erbjuder även företagstjänster inom juridik, HR, redovisning, inkasso och fakturaadministration. Marginalen förvärvade Citibank år 2010 (Privata Affärer, 2010).

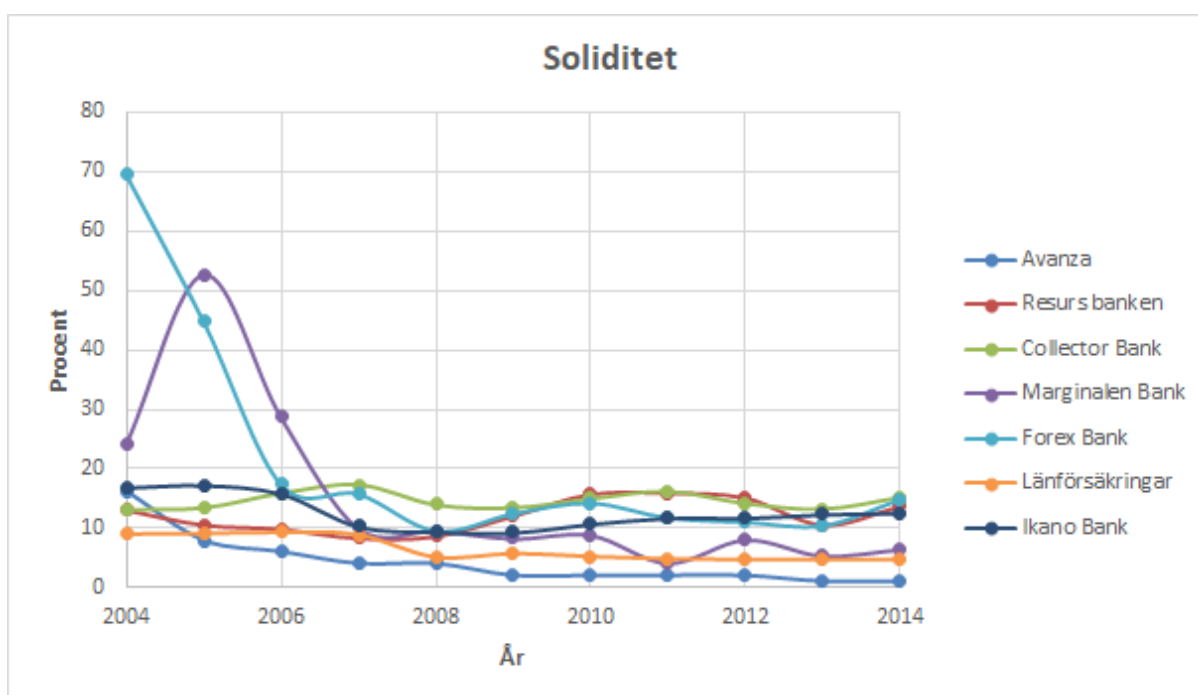
Resurs Bank

Denna nischbank grundades 2001 och erbjuder finansiella tjänster till privat- och företagskunder. Inom privatmarknaden erbjuder banken privatlån, kreditkort och sparkonton (Resursbank.se, 2018). Inom företagsmarknaden erbjuds factoring i form av fakturabelåningar eller fakturainköp samt kundfinansiering åt större samarbetspartners inom butik och e-handel (Factoringgruppen, 2018). Banken börsintroducerades 2016 och är idag en snabbväxande svensk nischbank med landskontor i Finland, Norge och Danmark. Banken nischar sig även genom att avstå från både bolån och lönekonton (Carlsson, 2016).

5. Empiri

I följande kapitel redovisas studiens empiri med hjälp av utvalda nyckeltal. Först kommer bankernas soliditet, räntetäckningsgrad och kassalikviditet att presenteras i tabeller. Sedan kommer en sammanställning av resultatet att göras i form av text under varje tabell.

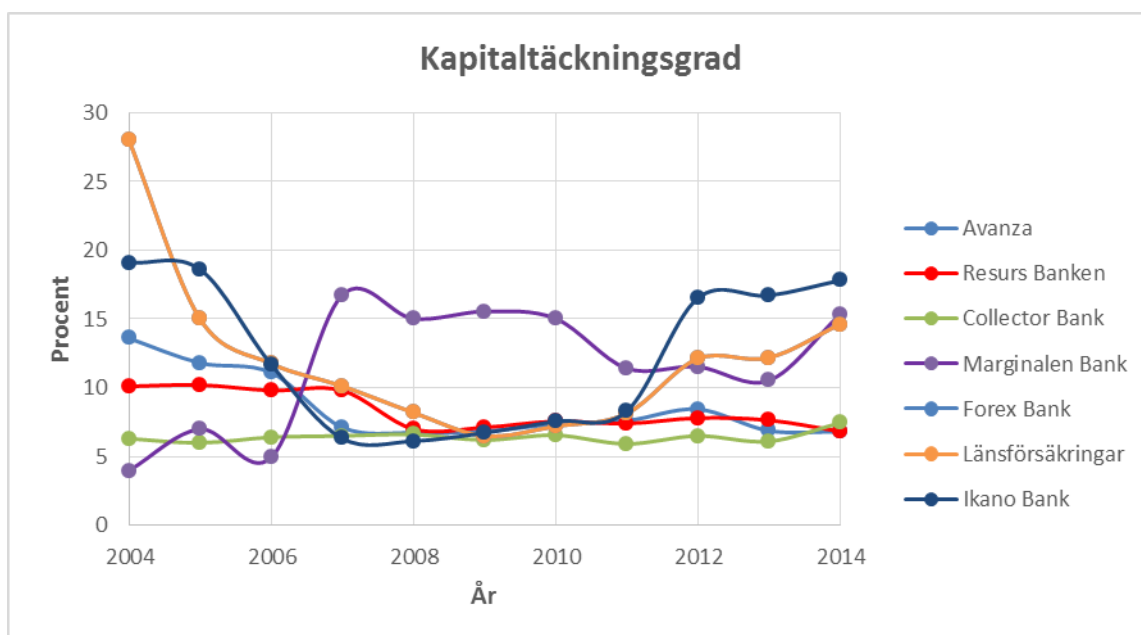
Tabell 1 - Mäter bankernas soliditet

Soliditet mäter bankernas betalningsförmåga på lång sikt och utifrån nyckeltalet kan bankens stabilitet utläsas. Diagrammet ovan beskriver hur nischbankernas soliditet har förändrats mellan åren 2004-2014. Det kan konstateras att Marginalen bank är den bank som ökar hastigt från år 2004-2005, bankens soliditet ökar med 28,5 procentenheter under perioden. Enligt diagrammet kan det även konstateras att soliditeten sjunker kraftigt för Forex bank och Marginalen bank sjunker från år 2005 till år 2007. Det är endast de två bankerna som har stora avvikelser från de andra bankerna för åren 2004-2006. Forex hade en topp soliditet på 69,5% i början av 2004. Största raset stod Marginalen bank för då soliditeten förändrades från en 28,7% år 2006 till en soliditet på 9,6% år 2008, vilket är väldigt avvikande från de

resterande bankerna. Soliditeten för Forex Bank, Resursbanken och Länsförsäkringar ökade mellan åren 2008 till 2010, för resterande banker fortsatte soliditeten att sjunka en aning. Soliditeten för bankerna låg på en relativt snarlik nivå, där den enda avvikande banken som tidigare nämnts var Forex Bank med en topp soliditet på 69,5% i början av år 2004. Största raset stod Marginalen bank för, från en soliditet på 28,7% år 2006 till en soliditet på 9,6% år 2008, vilket är avvikande.

Tabell 2 - Mäter bankernas kapitaltäckningsgrad

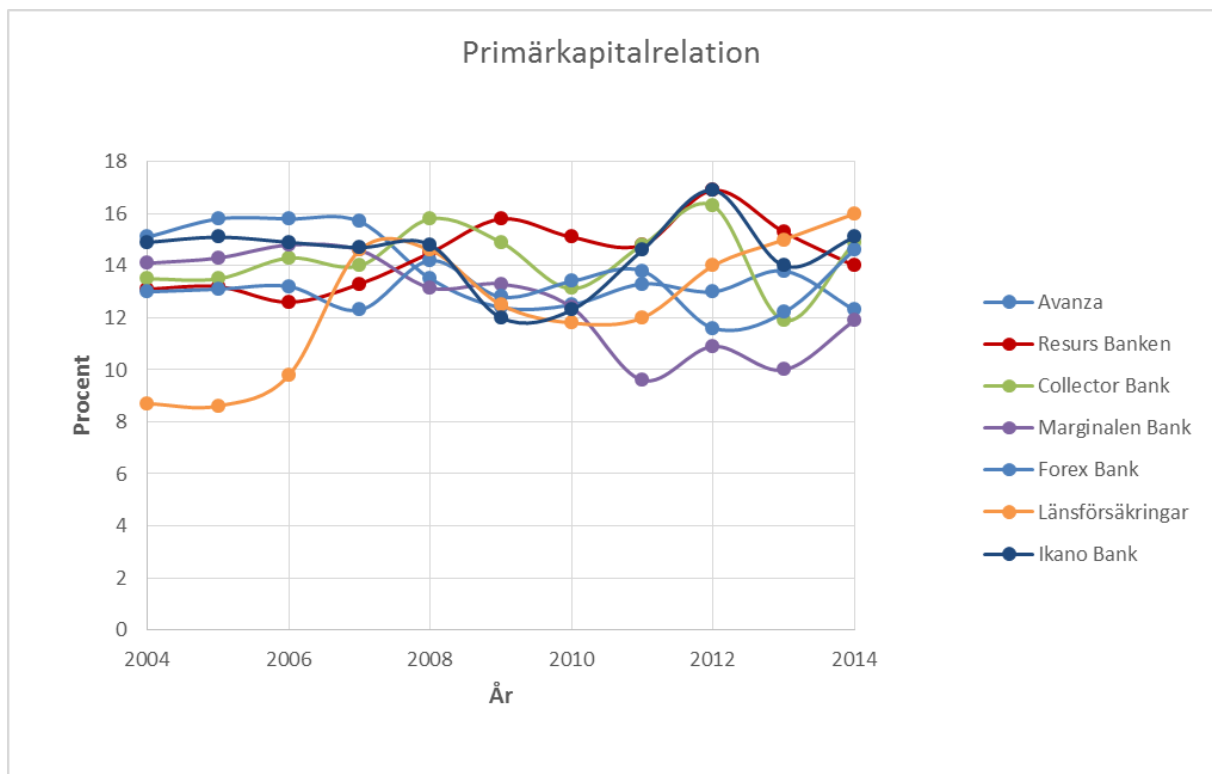
Utifrån kapitaltäckningsgraden kan bankernas stabilitet utläsas. Diagrammet har en varierande utveckling för de utvalda bankerna. Det kan tydligt ses de hastiga förändringarna för de flesta bankerna genom åren. Exempel på en hastig förändring är Forex bank som sjunker mellan åren 2004-2006 med hela 16,24%. Detsamma händer med Ikano bank som sjunker med 12,78% år 2004-2007. Resterande banker har en ganska stabil kapitaltäckningsgrad under år 2004-2006. Under år 2007 sjunker Resurs bankens kapitaltäckningsgrad med 2,8%. Avanza och collector bank håller sig ganska parallellt då de ligger på mellan 10-15 % under år 2007-2011.

Efter år 2011 ökade både Ikano Bank och Forex Bank med ett flertal procentenheter och de håller sig ganska stabilt till 2014. Den avvikande banken är Marginalen bank som har högre procentenheter än alla andra bankerna då de under 2007-2011 låg på

ca 15%. Den bank som förändras minst är Collector bank då kapitaltäckningsgraden ligger mellan 1%-8% under perioden.

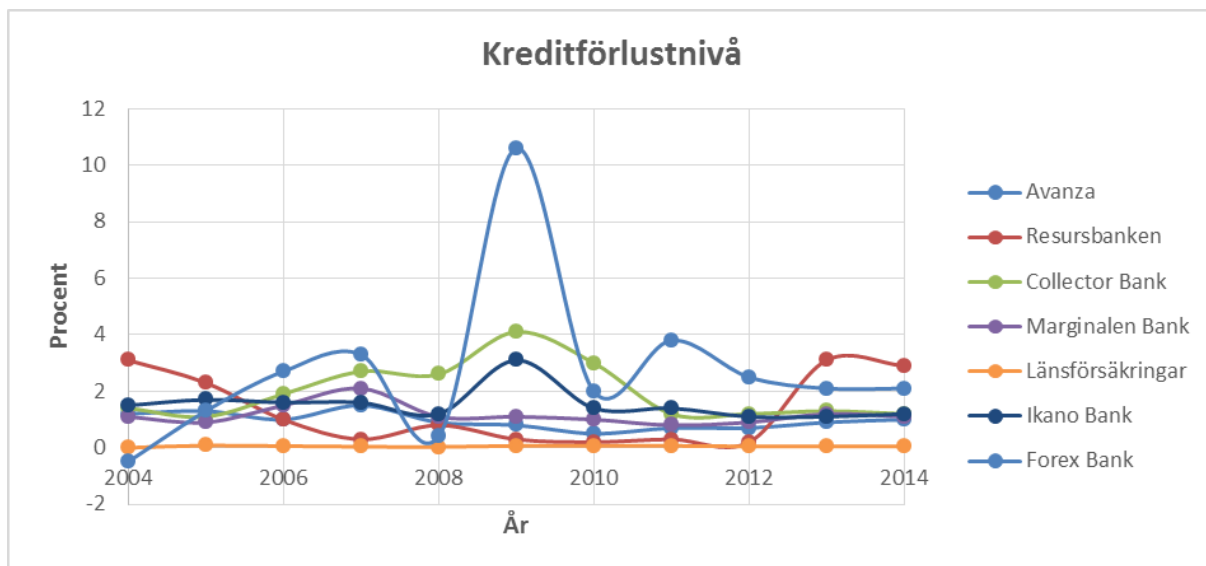
Kapitaltäckningsgraden för en bank ska uppgå till 8% enligt regelverket Basel för att bankerna ska vara stabila. Resultatet visar att det är flera banker som har en lägre kapitaltäckningsgrad än 8% speciellt under finanskrisen 2008.

Tabell 3 - Mäter bankernas primärkapitalrelation

Primärkapitalrelationen kan beräkna bankernas stabilitet. Diagrammet räknar ut de utvalda bankernas primärkapitalrelation mellan år 2004-2014. Länsförsäkringar är den bank som hade relativt låg primärkapitalrelation under år 2004-2006 då den låg på mellan 8-10%. Resten av bankerna förhåller sig mellan 11-17% förutom Marginalen bank som börjar sjunka år 2010 och fortsätter till 2011. Ikano bank, Collector bank och Resursbanken är de tre banker som har toppresultat år 2012 då de ligger på 16,9%. Diagrammet visar inga hastiga förändringa för för Avanza bank då de har ett resultat mellan 13-16%. Ikano bank sjunker från år 2012-2013 med 2,9% och år 2013-2014 ökar de med 1,1%.

Tabell 4 - Mäter bankernas kreditförlustnivå

Diagrammet visar hur bankernas kreditförlustnivå ändras under 2004-2014. Forex bank är den banken som har den mest avvikande resultaten. Under år 2004 hade Forex bank en kreditförlustnivå på -0,5%, år 2005 ökade den till 1,3%, år 2006 ökade den till 2,7%, år 2007 till 3,3%, år 2008 sjunker det till 0,4% och år 2009 ökar kreditförlustnivån enormt då den ökar med hela 10% från föregående år. Länsförsäkringar är den banken som har lägst kreditförlustnivå då de inte överstiger 1% och håller sig ganska stabilt genom åren. Avanza, Marginalen bank, Resurs Bank har även en stabil kreditförlustnivå. Collector Bank och Ikano Bank är de bankerna som avviker lite mer än resterande banker.

6. Analys

I följande kapitel analyseras nyckeltalen soliditet, kapitaltäckningsgrad, primärkapitalrelation och kreditförlustnivå från de utvalda nischbankerna, för att besvara uppsatsens två frågeställningar. Detta analyseras med hjälp av nyckeltalen som valdes ut för denna studie med utgångspunkt från teorierna. I slutet av analysen genomförs en tolkning utifrån tidigare forskning.

6.1 Soliditet

En hög soliditet innebär att bankerna har en högre förmåga att klara av eventuella kriser som kan uppstå på marknaden och det minimerar risken för bankerna att försättas i konkurs. Dock kan en låg soliditet förvärra bankernas finansiella stabilitet under svårighet och kriser. Ett exempel är Avanza som innan krisen hade en relativt låg soliditet. När krisen satte fart förvärrades deras soliditet och soliditeten sjönk. Det kan uppfattas som att krisen dämpade deras finansiella stabilitet. Däremot skulle en hög soliditet tyda på det motsatta, att banken har en stark kapital, vilket kan anses som en fördel under ekonomiska svackor. Detta eftersom de kan använda sig av det egna kapitalet för att täcka skulderna och eventuella förluster som kan uppstå. Utifrån resultatet kan det konstateras att nischbankernas soliditet inte påverkades i stor utsträckning och minskade med endast ett fåtal procentenheter under krisen. Ett undantag är Resurs Bank, vars soliditet rentav ökade när krisen satt igång. Två andra undantag är Forex och Marginalen bank som hade en hög soliditet innan krisen vilken drastiskt minskade under finanskrisen. Marginalen bank erfor det största raset, vilket kan bero på Marginalens ökade inlåning. Den orsakade höga inlåningsskulder och minskad soliditet, vilket tycks ha gjort dem sårbara under finanskrisen. Collector bank var en av de banker som hade högst soliditet under lågkonjunkturen. År 2007 var Collector banks soliditet 17,3% och år 2008 var den 14% procent. Intressant nog klarade sig Resurs Bank, Forex Bank och Collector bra under och efter finanskrisen. Resterande banker hade en tillfredsställande soliditet

innan finanskrisen, vilket kan ha bidragit till att även de klarade sig väl under krisen, trots att den var djup och sträckte sig över en lång tidsperiod. Att samtliga nischbanker hade en förhållandevis god soliditet och överlevde finanskrisen utan statliga understöd går i linje med Griens (2007) och Kluwers (2016) påstående att soliditeten mäter bankernas långsiktiga överlevnadsförmåga. Samtidigt betonar Griens (2007) att soliditet inte ensamt kan förutsäga en banks finansiella stabilitet, eftersom soliditeten inte tar hänsyn till samtliga variabler som bär en banks finansiella styrka och stabilitet. Av den anledningen analyseras bankernas soliditet tillsammans med andra nyckeltal nedan.

6.2 Kreditförluster och kreditförlustnivå

Bankernas soliditet är förknippade med de kreditförluster som uppstår hos bankerna. Sambandet kan förklaras som att bankerna inte får tillbaka det utlånade kapitalet vilket resulterar i mindre intäkter. I kombination med det, blir det svårare att täcka av eventuella skulder och förluster då det utlånade kapitalet ger en negativ effekt på bankernas kapital. Om en bank har stora kreditförluster innebär det en negativ påverkan på det egna kapitalet. Ett exempel är Resurs Bank som uppvisade en låg kreditförlustnivå och en relativt hög soliditet.

Genom att analysera bankernas kapitaltäckningsgrad åskådliggörs hur väl de förluster som bankerna drabbades av täcktes med det egna kapitalet. Visar kapitaltäckningsgraden en hög siffra innebär det att bankerna kunde motstå höga kreditförluster. Dock är en hög kapitaltäckningsgrad inte en avgörande faktor för att klara av en eventuell kris. Ett tydligt exempel på detta är Länsförsäkringar och Icano bank som hade en hög kapitaltäckningsgrad innan krisen men sjönk drastiskt under finanskrisens gång och ändå inte försattes i konkurs.

Resultatet tyder på att nischbankerna kunde motstå risker i olika grader, där brytpunkten för detta mått låg på 8% för de flesta banker. Närmare bestämt framgår att Avanza Bank under 2007-2011 hade en kapitaltäckningsgrad på under 8%. Det kan indikera att banken inte varit stabil under och efter finanskrisen. År 2012 ökade nischbankernas brytpunkt till 8,44 % men sjönk resterande år. Det kan vara en indikation på att de inte har återhämtat sig från krisen. Även Resursbanken och

Collector Bank visade siffror på under 8 %. Ikano Bank hade relativt höga siffror innan krisen, men under år 2007-2010 då krisen var som värst sjönk de till en kapitaltäckningsgrad under 8 %, vilket även det kan vara ett tecken på instabilitet. Det kan konstateras att ovannämnda banker drabbades av finanskrisen på aningen skilda sätt, men samtliga kunde täcka förlusterna med eget kapital. I

Fyra nischbanker uppvisade en hög kapitaltäckningsgrad under 2009 jämfört med tidigare år. Ett tydligt exempel är Marginalen Bank som hade den högsta kapitaltäckningsgraden under 2007-2011 jämfört med de andra bankerna. Det tyder dels på att Marginalen bank hade en stabil ekonomi under finanskrisen. Det kan bero på att banken under 2008 satsade mycket på att utveckla deras produktområde deras inkomstbringande tjänster inom IT-området. Genom att satsa på IT-utveckling erbjöd de nyare och bättre tjänster och ökade därför sina andelar inom detta nya marknadssegment. Denna satsningen kan möjligtvis ha lett till en dels ökad ekonomisk stabilitet då Marginalen bank hade den högsta kapitaltäckningsgraden.

Till skillnad från Bergström (2009) som poängterade att de svenska bankerna drabbades av stora kreditförluster under finanskrisen så visar denna uppsats att kreditförluster visserligen existerade, men att de relativt enkelt kunde täckas av det egna kapitalet. Anledningen är förmodligen att Bergström främst undersökte de största bankerna, men denna studie fokuserar på nischbankerna.

Precis som Engström (2002) vill denna studie dock inte dra några långtgående slutsatser som baseras på bankernas kreditförlustnivå, eftersom vissa av bankerna kan inberäkna både befarade och konstaterade kreditförlustnivåer, medan andra eventuellt inberäknar enbart konstaterade kreditförlustnivåer i sin redovisning.

6.3 Primärkapitalrelation och kreditförluster

Primärkapitalrelationen indikerar nischbankernas stabilitet före, under och efter finanskrisen. Det som framgår av empirin är att Länsförsäkringar Bank var en av de banker som mötte en ökad primärkapitalrelation. Innan krisen var bankens primärkapitalrelation 8,61 procent, under krisen 12,5 procent och efter krisen år 2014 hade den ökat till 16 procent. Det kan indikera att bankens stabilitet har ökat.

Som Wisterberg (2008) föreslår så kan det bero på att många kunder från storbankerna bytte till nischbanker på grund av kundernas förtroendebrist för storbankerna, samtidigt som nischbankerna erbjöd förmånliga kundvillkor. Det tycks gälla samtliga nischbanker och inte minst Forex Bank, som markant ökade sin kundstock under finanskrisen. Länsförsäkringar och Forex har ett välkänt varumärke i jämförelse med de andra nischbankerna, vilket kan ha bidragit till att kunderna blev kunder hos just dem. Eftersom nischbankerna dessutom erbjöd en förmånlig insättningsgaranti som gjorde att kunderna inte behövde oroa sig för förluster vid eventuella konkurser kan det ytterligare ha bidragit till att kunderna bytte från storbanker till nischbanker under krisen. Länsförsäkringar uppvisade dessutom en låg kreditförlustnivå, vilket kan innebära att de drabbades av små kreditförluster, precis som övriga nischbanker.

Uppsatsens empiri pekar alltså på att kreditförlusterna var utbredda under finanskrisen, vilket går i linje med Bergströms (2009) slutsats att de svenska bankerna drabbades av stora kreditförluster. Däremot var kreditförlusterna klart lägre för nischbankerna än för storbankerna. Ungefär hälften av de utvalda nischbankerna fick en förhöjd kreditförlustnivå under finanskrisen i jämförelse med tidigare år, och för nästan alla banker sjönk kreditförlustnivån för resterande år. Det går att anta att det delvis beror på att låntagarna hade svårare att återbetala sina lån under lågkonjunkturen, vilket i sin tur påverkade bankerna negativt.

Ett undantag är Forex Bank som fick en skyhögt kreditförlustnivå under krisen. Denna bank hade även låg soliditet, vilket indikerar sambandet mellan bankens kapitalminskning och ökade kreditförluster. Dock sjönk bankens kreditförluster resterande direkt efter finanskrisen. I linje med Wisterberg (2008) föreslås att denna minskade kreditförlust kan ha ett samband med den ökade ränta som följde finanskrisen, där bankerna höjde räntan och inte minst utlåningsräntan. Denna minskade utlåning minskade även kreditförlusterna.

Eftersom kreditförlustnivån mäter kreditförlusterna i relation till bankens totala utlåning innebär det att nyckeltalet är starkt relaterat till förändringar i in- och utflödet av kapital. Banker som klarade sig mindre bra när det kom till primärkapitalrelationen

är bland annat Avanza och Forex Bank. Forex bank visade även en hög kreditförlustnivå då de under finanskrisen toppade 10,6 % och drabbades av stora kreditförluster. Det kan tolkas som att banken använde sig av bristande kreditbedömningar och kreditupplysningar. Deras höga kreditförlustnivå är en indikation på att de utfärdade lån och krediter utifrån bristande kreditbedömningar vilket kan förknippas med operationell risk. I och med personalens och verksamhetens bristande rutin resulterade det enorma förluster för bankerna. Dock minskade Forex Banks kreditförlustnivå åren efter krisen.

Av resultatet framgår det att de flesta bankerna inte drabbades av stora kreditförluster. Genom resultatet framgår det att nästan alla banker låg på ungefär samma kreditförlustnivå till och med år 2006. En bakomliggande faktor till varför bankernas kreditförluster inte var så höga kan vara att nischbankerna utnyttjade vissa möjligheter att motverka kreditförlusterna. Detta bekräftas av Wisterberg (2008) som visade hur svenska nischbanker under finanskrisen tog avstånd från storbankernas instabila fordringar, ökade kundstocken och den vägen minskade sina kreditförluster under finanskrisen.

Länsförsäkringar tycks vara ett exempel på det. Denna bank påverkades på ett positivt sätt av finanskrisen och deras primärkapitalrelation och kapitaltäckningsgrad ökade samt kreditförlustnivå minskade. Närmare bestämt använde sig banken av cross selling och likande strategier för att locka till sig kunder från konkurrerande banker, framförallt storbankerna. För att öka lojaliteten till kunderna erbjöd de produkter och tjänster som är anpassade till kundernas individuella behov, inklusive en sorts av insättningsgaranti där kunder får ersättning om banken skulle försättas i konkurs. I linje med Wisterbergs (2008) resonemang kan man tänka sig att banken därför kunde bygga långsiktiga relationer med kunderna, och locka till sig ytterligare kunder från andra banker.

Kreditförluster har även en negativ inverkan på kapitaltäckningsgraden då det påverkar det egna kapitalet. Om en bank har stora kreditförluster finns det risk att banken får en kapitaltäckningsgrad under 8 % vilket är minimikravet enligt Baselkommitten. Ett exempel är Forex Bank som hade låg kapitaltäckningsgrad

mellan år 2008-2011 och hamnade även under minimumkravet. I samband med det hade de även hög kreditförlustnivå. Det gäller även Collector Bank. Dock sjönk kapitaltäckningsgraden inte för resterande år vilket kan bero på en rad olika faktorer. Vid låg kapitaltäckningsgrad kan bankerna använda sig av olika åtgärder, exempelvis att tillföra nytt kapital genom nyemission.

Enligt Chiak och Poghosyan (2009) finns det andra aspekter än kreditförlustnivå som behöver tas hänsyn till vid mätning av bankernas stabilitet. Det innebär att resultatet inte kan förlitas på till hundra procent och då är det bra att ta hänsyn till andra nyckeltal. Även Engström (2002) betonar att det kan vara problematiskt att dra definitiva slutsatser utifrån bankernas kreditförlustnivå då de ibland är befarade och inte konstaterade. Till exempel så hade Collector Bank höga kreditförluster under de undersökta åren trots att det inte verkar som att banken hade större problem än andra nischbanker. Inte minst visade Collector Bank höga siffror på soliditeten och primärkapitalrelationen. Motsatsen gäller för Länsförsäkringar som hade en låg soliditet och låg kreditförlustnivå. Låg soliditet och låg kreditförlust är ett paradoxalt analysresultat, men precis som Engström (2002) poängterat kan det bero på att Länsförsäkringar har redovisat befarade snarare än konstaterade kreditförluster. Därför går det inte att dra några närmare slutsatser utifrån kreditförlustnivå.

Både kapitaltäckningsgraden och primärkapitalrelationen är starkt relaterade till de risker som bankerna kan drabbas av; marknadsrisk, operationell risk och kreditrisk. Av resultatet framgår att Avanza Bank, Resurs Banken och Collector bank utsattes för dessa risker. Kapitaltäckningsgraden för Collector Bank låg under brytpunkten på 8% för majoriteten av de undersökta åren. Dock visade de höga siffror på primärkapitalrelationen. Samma sak gäller för Avanza Bank och Resursbanken. För åren 2004-2006 hade de ovannämnda bankerna en relativt hög kapitaltäckningsgrad. När finanskrisen 2008 slog till sjönk kapitaltäckningsgraden till under 8 % och fortsatte att göra det till år 2014 med ett undantag för 2012 för Avanza Bank. Detta kan möjligtvis förklaras genom att bankerna blev utsatta för marknadsrisk, operationell risk samt kreditrisk och lyckades därmed hantera riskerna på ett sämre sätt än resterande banker. Även kreditförlustnivån för Collector Bank låg över brytpunkten på 1,0 vilket är relaterat till kreditrisken. En logisk förklaring till det kan vara att banken utfärdade lån utan att kontrollera kredittagarens kreditvärdighet,

vilket innebar stora kreditförluster. Nischbanker använder sig utav olika strategier där en av de är blacolån. Collector bank är en av de som tar till av de och lånar ut lån utan säkerhet. Det kan ha ett samband till den kreditförlustnivå de ställdes inför.

Precis som Haldane (2009) visar tycks denna minskade kapitaltäckningsgrad överskatta de förluster som bankerna utsattes för. Det tycks tydligt framgå i uppsatsens resultat, som visar hur väl nischbankerna överlevde finanskrisen. Visserligen kunde inte nischbankerna få tillgång till likviditet genom att låna medel från andra banker, eftersom bankerna höjde räntorna under finanskrisen för att motverka kreditförlusterna och därför gjorde det svårare för nischbankerna att få tillgång till likviditet genom lån från storbankerna. Trots detta lyckades nischbankerna hantera likviditetsbristen framgångsrikt på det sätt Wisterberg (2008) föreslog, där de kunde erhålla en hög finansiell stabilitet via marknadsföringsstrategier och ökad kundstock.

6.4 Jämförelser med tidigare forskningsresultat

Uppsatsens resultat avviker från vissa studieresultat inom samma forskningsfält. Exempelvis föreslår Fang, Yang-Cheng & Chi-Wei (2013) att de mindre bankerna hade svårt att motstå finansiella kriser. Det överensstämmer inte med denna studie, som visar att de flesta mindre bankerna klarade sig relativt bra under och efter krisen. De flesta av uppsatsens nischbanker hade relativt oförändrad kapitaltäckningsgrad och kreditförlust genom hela finanskrisen 2008, ingen av de undersökta bankerna var nära till att gå i konkurs. Det skiljer sig från Andrie & Ursu (2016) som visar att de mindre bankerna löpte stor risk att försättas i konkurs. Enligt Dietrich och Wanzenried (2011) skiljer sig dock dessa konkursresultat mellan olika länder, och de betonar att mindre schweiziska banker var lönsamma under krisen och uppvisade ett positivt resultat.

Precis som i Schweiz tycks alltså många mindre svenska nischbanker ha klarat sig bra i krisen. Detta faktum bör kunna anknytas till våra tidigare resonemang om att nischbankerna övertog kunder från storbankerna i samband med finanskrisen. Ett exempel är Ikano Bank som ökade sin kundstock, ökade sin finansiella stabilitet, och minskade sina kreditförluster under och efter finanskrisen. Dock gäller det inte alla

nischbanker, exempelvis Marginalen Bank vars finansiella stabilitet minskade åren efter krisen. På detta sätt tycks alltså Dietrich och Wanzenried (2011) komma fram till resultat som är snarlika resultaten i denna uppsats.

7. Diskussion

I detta kapitel beskriver författarna sin analys utifrån egna tankar, för att besvara uppsatsens två frågeställningar. Dessa två frågeställningar vill få svar på vilket sätt svenska nischbankers finansiella stabilitet påverkades av finanskrisen 2008, samt hur nischbankernas kreditförluster påverkats av denna kris.

Vad gäller hur nischbankernas finansiella stabilitet påverkades av finanskrisen 2008 pekar analysresultaten på att nischbankerna klarade sig förhållandevis bra under finanskrisen i jämförelse med de svenska huvudbankerna, vilket går i linje med Dietrich & Wanzenrieds (2010) konklusion att de amerikanska småbankerna klarade sig bättre än storbankerna, samt med Andries & Ursus 2016 analysresultat att de Schweiziska småbankerna hade en högre finansiell stabilitet under finanskrisen än storbankerna. I Sverige hade alltså nischbankerna förhållandevis goda värden på de nyckeltal som granskades i analysen, både före och efter finanskrisen, vilket borde tyda på en god finansiell stabilitet. Visserligen avvek enstaka bankers nyckeltal från andra nischbanker för enstaka år, men som helhet klarade sig samtliga nischbanker bra under finanskrisen.

Frågan är varifrån denna finansiella stabilitet kom? Framförallt tycks det bero på att allt fler kunder övergav storbankerna och upptäckte nischbankerna under finanskrisen. Anledningen till detta kan vara, precis som tidigare nämnt, förtroendebristen som uppstod. Kunderna tappade förtroende för sina banker och valde därmed att byta bank. Nischbanker riktar in sig på ett smalare utbud av tjänster vilket kan betyda att de har bättre kontroll över dessa tjänster. Detta kanske medför att bankerna har högre kännedom om låntagarna och har effektivare kreditkontroller men även att de kan skapa en mer personlig relation till sina kunder.

Nischbanker som har mindre marknadsandelar i marknaden bör alltså ha lättare att fokusera på sina kunder samt anpassa sig efter dem. Genom det kan de även vara nära kunderna vilket skapar en trygghet och förbättrad kommunikation mellan bank och kund (Wisterberg, 2008). Dock har många nischbanker inga kontor utan de fokuserar på att erbjuda banktjänster via telefon eller nätet. Ett exempel är Ikano Bank som inte har några kontor, vilket kan bli problematiskt när det kommer till att upprätthålla CRM. Detta begränsar den personliga servicen mellan banken och kunder då det kan uppstå svårigheter att vara medveten om kundernas behov. Det kanske resulterar i att det blir svårt för Ikano Bank att skapa en långsiktig relation till sina kunder då det är svårt att veta vad deras behov är samt hur de ska bemöta de. Ikano Bank kan jämföras med exempelvis Forex Bank som har bankbutiker där kunder kan låna pengar eller öppna/ stänga konton. Av den anledningen kan det underlätta för de att skapa en relation till sina kunder men även lättare för nya kunder att hitta till Forex Bank.

Vad gäller hur nischbankernas kreditförluster påverkats av finanskrisen visade uppsatsens analysresultat att framförallt Avanza Bank, Resurs Banken och Collector bank mötte en starkt minskad kapitaltäckningsgrad på grund av ökade kreditförluster, medan resterande banker inte mötte samma grad av kreditförluster. Resurs Banken uppvisade däremot en låg kreditförlustnivå från år 2004 till och med 2012 i jämförelse med Forex Bank. Det skulle kunna bero på bankernas skilda produktutbud. Forex Bank fokuserar mycket på valutaväxling till skillnad från Resurs Bank som har sitt fokus på privatlån. Det kan innebära att fler väljer att ta lån från Resurs Bank då de kan anses vara mer kunniga inom det området.

En gemensam förklaring till varför dessa banker hade större kreditförluster kan ligga i deras benägenhet att låna ut till individer eller företag med låg kreditvärdighet, inklusive ge ut frikostiga blancolån. En annan förklaring kan vara att vissa av de övriga nischbankerna inte bara hade högre krav på kreditvärdighet vid utlåning, men ökade sin kundstock och inlåning under finanskrisen. Även här syns alltså hur bankernas individuella olikheter kan bidra till olika utfall vid en finanskris, inte minst vad gäller olika krav på kreditvärdighet samt förmåga att få in kapital genom nya kunder.

Det går att resonera ytterligare kring nischbankernas olikheter. Exempelvis verkar det som att nischbanker som Ikano Bank och Länsförsäkringars bank har ett stort finansiellt stöd genom att de ägs av kapitalstarka bolag, där Ikano ingår i IKEA:s ägarkoncern, medan Länsförsäkringars bank ingår i Länsförsäkringars ägande. En annan olikhet är skillnaderna mellan nischbanker som baserar sin verksamhet huvudsakligen på privatkunder och de som vänder sig till både privatkunder och företagskunder. Man kan exempelvis tänka sig att en nischbank som Forex, som främst riktar sig till privatkunder, i lägre grad påverkades av finanskrisen i jämförelse med de nischbanker som var mer beroende av företagskunder. Anledningen skulle kunna vara att privatkunder tenderar att vara löntagare som vanligtvis fick behålla sina jobb under finanskrisen, och därför bör ha påverkats av finanskrisen i lägre grad, medan företagskunderna förmodligen antagligen brukar bestå av bolag och företag vilka är mer beroende av konjunkturläget och därför tvingats ställa in betalningar till bankerna. Det som talar emot detta resonemang är Avanza, som mötte stora kreditförluster under finanskrisen, trots att banken nischar sig mot privatkunder. Men i Avanzas fall kan det handla om att banken före finanskrisen hade utfärdat omfattande lån med låga krav på kreditvärdighet, vilket ledde till stora kreditförluster under finanskriser.

Resonemanget syns extra tydligt när man observerar hur nischbankernas individuella strategier gav olika utfall av finanskrisen, där vissa banker fick goda kapitaltillskott genom så kallad cross selling, medan andra nischbanker erbjöd blancolån och andra tjänster som innebar låga krav på kreditvärdighet, och därför mötte stora kreditförluster under finanskrisen. Ytterligare en skillnad mellan nischbankerna är hur väl utvecklat deras varumärke är. Framförallt visade uppsatsen hur Forex Bank fick många nya kunder under finanskrisen, där deras väletablerade varumärke tycks ha bidragit till att de fick nya kunder.

Det går även att resonera kring om de större nischbankerna hade fått statligt stöd ifall de riskerat att gå bankrutt. Man kan alltså tänka sig att så många individer är beroende av de större nischbankerna att staten hade gått in med understöd vid en allvarlig krissituation, medan de mindre bankerna har en lägre betydelse för samhällsekonomin och därför kanske inte hade kunnat räkna med statligt stöd. Resonemanget stöds av flertalet forskare, inte minst Fang et al. (2013).

Vad gäller studiens metodval och reliabilitet antas att resultatet av studien skulle bli densamma om den utfördes igen. Detta eftersom de publicerade årsredovisningarna är oförändrade och därmed borde ge samma resultat om studien skulle upprepas.

7.1 Förslag till vidare forskning

Ett förslag till vidare forskning skulle kunna vara använda sig av hela populationen istället för att endast använda sig av sju nischbanker, det vill säga alla svenska banker. Genom att undersöka hela populationen skulle det exempelvis gå att identifiera skillnaderna mellan stora banker och nischbanker. Det skulle ge en djupare och mer nyanserad bild av uppsatsens frågeställningar och dessutom bidra till högre tillförlitlighet i forskningsresultaten.

Det skulle vara intressant att använda sig av flera nyckeltal då man skulle kunna undersöka hur andra faktorer påverkades av finanskrisen och sedan jämföra de med varandra. Man skulle även kunna använda sig av intervjuer då man får mer djupgående svar vilket gör att man kan specialisera sig inom ett område.

8. Slutsats

I detta sista kapitel redogörs studiens slutsatser

Enligt resultaten så visar det sig att småbankerna inte drabbades i lika stor grad som storbankerna under finanskrisen och detta kan bero på att storbankerna fick ta emot den stora smällen medan småbankerna kom lindrigt undan. Som tidigare beskrivet utnyttjade nischbankerna finanskrisen genom att locka till sig nya kunder genom att erbjuda något extra, detta syntes tydligt på den ökade kundstocken. Resultatet och de vetenskapliga artiklarna stämde överens eftersom nischbankerna inte påverkades märkvärdigt av finanskrisen 2008. Nischbankerna som var med i studien påverkades till liten grad av finanskrisen vilket framgick när olika nyckeltal mättes, som soliditet, kapitaltäckningsgrad, primärkapitalrelation och kreditförlustnivå. Detta gav en klar bild på hur kapital och kreditförluster påverkades av finanskrisen.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att nischbankernas finansiella stabilitet hade en minimal påverkan av finanskrisen. Utifrån resultatet kan det även konstateras att nischbankernas kreditförluster påverkas i minimal utsträckning av Finsnkrisen 2008.

Referenser

Litteratur:

Andries, A. & Ursu, S. (2016) *Financial crisis and bank efficiency: An empirical study of European banks*, Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 29:1, 485-497,

Aktiespararnas Aktieskola (1998) *Aktiespararnas Läsa och tolka årsredovisningar: en handledning som hjälper dig att förstå börsbolagens årsredovisningar* (2 uppl.) Stockholm

Andersson, P. (2001) *Expertise in credit granting – Studies on judgment and decision-making behavior* The Economic Research Institute, Stockholm School of Economics

Avanza.se. (2018). Hämtad 25 jan 2018: investors.avanza.se/sv.

Barr, D & H Pierrou (2015), "Vad blev notan för 1990-talets bankstöd?", Ekonomisk Debatt, årg 43, nr 5, s 41–54.

Bergström, C (2009) *Finanskrisen och den svenska krishanteringen under hösten 2008 och vintern 2009* Rapport till finanspolitiska råder 2009/1

Blomén, A. (2010). *Här är årets bank*. Hämtad 25 jan 2018: privataaffarer.se/nyheter/har-ar-arets-bank-2010-1-149678

Broomé, Per., Elmér, Leif & Nylén, Bertil (1998). *Kreditgivning till företag*.

Denscombe M. (2014), *Forskningshandboken: "För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna."*

Bäckström, H (2014), "Svenska finanskriser – förutsättningar, förlopp och hantering"

Carlsson, G.P. (2016). *Resurs Bank mot börsen*. Hämtad 25 jan 2018: realtid.se/resurs-bank-mot-borsen.

Chodorow-Reich, G (2014) *The Employment Effects of Credit Market Disruptions: Firm-level Evidence from the 2008-09 Financial Crisis*, *The Quarterly Journal of Economics*, Volume 129, Issue 1, 1 February 2014

Collector.se. (2018). Hämtad 25 jan 2018: collector.se/om-collector.

Dagens Industri. (2017). Hämtad 25 jan 2018: di.se/nyheter/han-blir-ny-vd-for-lansforsakringar-bank.

Denscombe, Martyn (2016) *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskapen*, Uppl 3.

Dietricha, A & Wanxenriedb, G (2010) *Determinants of bank profitability before and during the crisis: Evidence from Switzerland*, *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 2011, vol. 21, issue 3, 307-327

Engström, S (2002) *Kan nyckeltal påvisa framtida betalningsförmåga*, *Balans* 3

Factoringgruppen. (2018). *Vad är factoring?* Hämtad 25 jan 2018: factoringgruppen.se/factoringskolan/vad-ar-factoring/

Fang, H., Lu, Y & Su, C (2013) *Impact of the Subprime Crisis on Commercial Banks' Financial Performance*, *Panoeconomicus*, 2013, vol. 60, issue 5, 593-614

Fjällborg, U. (2016). Lena Apler: *Jag är ofta stolt och glad, men aldrig riktigt nöjd*. Hämtad 25 jan 2018: finansliv.se/artikel/lena-apler-jag-ar-ofta-stolt-och-glad-men-aldrig-riktigt-nojd.

Forex. (2018). Hämtad 25 jan 2018: forex.se/om-forex.

Green, Erling (1997). *Kreditbedömning och intuition: ett tolkningsförslag* Lund

Grier W.R (2007) *Credit analysis of financial institutions, 2d edition, Euromoney books.*

Ikano. (2018). Hämtad 25 jan 2018: ikanobank.se/om-banken.

Ivashina, V & Scharfstein, D (2009) *Bank lending during the financial crisis of 2008*, Journal of Financial Economics 97 (2010) 319-338

Kluwer, Wolters (2016) *Nyckeltalen - För bättre analys och effektivare ekonomistyrning*

Kumar. V (2012) *Customer Relationship Management*

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Larsen, A.-K. (2012). *Metod helt enkelt – en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Gleerups

Lind, Göran (2005) *Basel II – nytt regelverk för bankkapita I Penning.- och valutapolitik*

Lybeck, Johan (2009) *Finanskrisen*. 1 uppl.

Länsförsäkringar. (2018). Hämtad 25 jan 2018: lansforsakringar.se/om-oss/in-english/lansforsakringar-bank.

Marginalen. (2018). Hämtad 25 jan 2018: marginalen.se/Om-Marginalen.

Ogden, U (2010) *In-Depth Review of the Failure of Centennial Bank (IDR-11-003)*

Oxelheim, Lars & Pehrson, Lars (2010) *EU och den globala krisen, Europa perspektiv 2010*

Payne, Adrian., Ryals, Lynette., Maklan., Stan & Peppers., Joe (2007) *Customer Relationship Management 1st Edition*

Peppers, Don., Rogers, Martha & Dorf, Bob (1999) *Is Your Company Ready for One-to-One Marketing?*

Resursbank.se. (2018). Hämtad 25 jan 2018: resursbank.se/om-resurs-bank.

Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. (2007). *“Research Methods for Business Students.”*

SBAB Bank (2012) Inlåning & Sparand. Nummer 4 Hämtad 25 jan 2018.

SKI. (2016). *Svenskt Kvalitetsindex – Bank 2016*. Hämtad 25 jan 2018: kvalitetsindex.se/report/bank-och-finans-2016.

Smith, Dag., Brännström, Daniel & Jansson, Andreas (2015) *Redovisningens språk*

Svenning, Conny., (2003), *Metodboken – en bok om samhällsvetenskaplig metod och metodutveckling*. Eslöv: Prinfo/Team Offset & Media. Upplaga 5

SvD. (2017). *Nordnets förre VD blir chef för Ikano Bank*. Hämtad 25 jan 2018: svd.se/nordnets-forre-vd-blir-chef-for-ikano-bank.

Trost, Jan (2001) *Enkätboken*

Veckans Affärer. (2010). *Marginalen tar över Citibank*. Hämtad 25 jan 2018: privataaffarer.se/nyheter/marginalen-tar-over-citibank-104105.

Wande, H. (2017). *Forex VD sparkas*. Hämtad 25 jan 2018: svd.se/forex-vd-sparkas-far-ga-pa-dagen.

Waymond A Grier (2007) *Credit Analysis of Financial Institutions* (2 uppl.)
Euromoney Books

William H. Beaver (1966) *Journal of Accounting Research* Vol. 4, Empirical Research
in Accounting: Selected Studies 1966, pp. 71-111

Elektroniska:

Bankerna i Sverige

<https://www.swedishbankers.se/fakta-och-rapporter/svensk-bankmarknad/bankerna-i-sverige/>

Hämtad 2017-11-29

Så ska Ikanobanken tjäna på finanskrisen

<https://www.dagensmedia.se/nyheter/sa-ska-ikanobanken-tjana-pa-finanskrisen-6222697>

Hämtad 2017-11-20

Nischat Nordax lockar

<https://www.svd.se/nischat-nordax-lockar>

Hämtad 2017-11-20

Vad blev notan för statens bankstöd under finanskrisen 2008–09?

<https://www.nationalekonomi.se/sites/default/files/NEFfiler/43-8-dbhp.pdf>

Hämtad 2017-11-15

Öberg: Sverige och finanskrisen

<http://www.riksbank.se/sv/Press-och-publicerat/Tal/2009/Oberg-Sverige-och-finanskrisen/>

Hämtad: 2017-11-19

Bilagor

Soliditet

År %	Avanza	Resurs Banken	Collector Bank	Marginal Bank	Forex Bank	Länsförsäkringar	Ikano Bank
2004	16,2	13,1	13,1	24,2	69,5	9	16,7
2005	7,9	10,6	13,5	52,7	44,8	8,5	17,1
2006	6	9,9	15,9	28,7	17,4	9,3	15,7
2007	4	8,4	17,3	10	15,8	8,9	10,3
2008	4	8,7	14	9,6	9,6	5,1	9,4
2009	2	12,1	13,5	8,3	12,5	5,7	9,3
2010	2	15,7	15	8,9	14,3	5,2	10,7
2011	2	15,9	16,2	4,2	11,8	4,8	11,7
2012	2	15,1	14,2	8,1	11,1	4,7	11,7
2013	1	10,6	13,3	5,4	10,5	4,7	12,3
2014	1	13,7	15,2	6,5	14,9	4,7	12,5

Primärkapitalrelation

År %	Avanza	Resurs Banken	Collector Bank	Marginal Bank	Forex Bank	Länsförsäkringar	Ikano Bank
2004	15,1	13,1	13,5	14,1	13	8,7	14,9
2005	15,8	13,2	13,5	14,3	13,1	8,61	15,1
2006	15,8	12,6	14,3	14,8	13,2	9,8	14,9
2007	15,7	13,3	14	14,6	12,3	14,6	14,7
2008	13,5	14,5	15,8	13,15	14,2	14,6	14,8
2009	12,4	15,8	14,9	13,3	12,8	12,5	12
2010	12,5	15,1	13,12	12,4	13,4	11,8	12,3
2011	13,3	14,8	14,8	9,6	13,8	12	14,6
2012	12	16,9	16,3	10,9	11,6	14	16,9
2013	13,8	15,3	11,9	10	12,2	15	14
2014	12,3	14	14,9	11,9	14,61	16	15,1

Kapitaltäckningsgrad

År %	Avanza	Resurs Banken	Collector Bank	Marginalen Bank	Forex Bank	Länsförsäkringar	Ikano Bank
2004	13,6	10,1	6,3	3,98	13,6	11,37	19,1
2005	13,6	10,2	6	6,99	12,4	11,28	18,6
2006	11,1	9,8	6,4	4,93	11,76	10,59	11,7
2007	7,12	9,8	6,5	16,74	10,12	17,2	6,32
2008	6,72	7	6,6	15,03	8,2	17,7	6,12
2009	6,83	7,12	6,2	15,54	6,5	14,8	6,72
2010	7,36	7,56	6,55	15,03	7,2	13,5	7,56
2011	7,6	7,4	5,92	11,42	8,12	14	8,28
2012	8,44	7,8	6,5	11,53	12,11	15,6	16,5
2013	6,88	7,64	6,1	10,52	12,18	19,1	16,7
2014	6,8	6,83	7,44	15,3	14,61	20,6	17,8

Kreditförlustnivå

År %	Avanza	Resurs Banken	Collector Bank	Marginalen Bank	Forex Bank	Länsförsäkringar	Ikano Bank
2004	1,2	3,1	1,4	1,1	-0,5	0	1,5
2005	1,3	2,3	1,1	0,9	1,3	0,08	1,7
2006	2,7	1	1,9	1,5	2,7	0,06	1,6
2007	3,3	0,3	2,7	2,1	3,3	0,04	1,6
2008	0,4	0,8	2,6	1,1	0,4	0,03	1,2
2009	10,6	0,3	4,1	1,1	10,6	0,07	3,1
2010	2	0,2	3	1	2	0,07	1,4
2011	3,8	0,3	1,2	0,8	3,8	0,07	1,4
2012	2,5	0,2	1,2	0,9	2,5	0,05	1,1
2013	2,1	3,1	1,3	1,2	2,1	0,05	1,1
2014	2,1	2,9	1,2	1,1	2,1	0,05	1,2

